

Bc. Andrea Malá: První vlaštovka. Model komunitního a solidárního bydlení perspektivou commons.
Praha: FHS UK, SP Sociální a kulturní ekologie, 2024, 77 s.

Andrea Malá se v rámci své diplomové práce rozhodla prozkoumat pražský projekt komunitního a solidárního bydlení První vlaštovka. Nejprve se chtěla etnograficky zaměřit na fungování družstevního bydlení, ale s postupem pronikání do terénu byla nucena projekt přizpůsobit aktuální situaci v terénu, který se na společné bydlení teprve připravuje. Rozhodla se tedy sledovat, jak se děje samotné družstevnění, resp. jeho vyjednávání. Jako klíčový teoretický rámec zvolila koncept *commons*, metodologicky pak primárně reflexe aktérů družstva občasně kombinované s dalšími technikami tvorby dat.

Diplomová práce Andrey Malé je standardně členěna na teoretickou (kap. 1-2), metodologickou (kap. 3) a analytickou (kap. 4-8) část, což zcela odpovídá logice výkladu. V kapitolách věnovaných teoretickému zakotvení autorka zevrubně a na základě adekvátní literatury promýšlí samotný koncept *commons* a vytváří si tak velmi solidní zázemí pro vlastní výzkum. Ten podrobně reflektuje v kapitole Metodologie. Autorka smysluplně ohraničila terén a téma současnou podobou První vlaštovky, tedy jejími současnými členy a aktivitami. Jakkoliv množství participantů výzkumu není rozsáhlé, autorce se podařilo vytvořit korpus dat, na nichž mohla budovat analýzu a interpretaci. Tu důsledně utváří prostřednictvím zvoleného teoretického zázemí, které jí slouží i jako základ struktury textu empirických kapitol práce. V závěru pak svá zjištění shrnuje a znovu diskutuje s teoriemi.

Výsledkem je svěží diplomová práce, ve které autorka systematicky představuje jednotlivé aspekty *commons* zacíleně na problematiku bydlení. Veškerá svá zjištění podkládá daty, zároveň ovšem data ve vztahu k teoriím neznásilňuje a upozorňuje na to, kde zvolená teoretická východiska pro interpretaci nedostačují. Domnívám se, že vedle zvládnutého řemesla na úrovni práce s teorií i výzkumu je diplomová práce přínosná právě tím, že předkládá hluboký a detailní vhled do svým způsobem pomezí situace: družstvo již vlastní dům, ve kterém ale zatím nikdo z jeho členů nebydlí. To autorce na jednu stranu umožňuje odkrývat různé nuance promýšlení a jednání participantů směrem ke společnému komunitnímu bydlení, na stranu druhou ovšem právě to, že je v procesu výzkumu družstvo na pomezí, možná způsobuje jistou „neproblémovost“ celé věci. Družstvo důkladně ošetřuje možné konfliktní situace, jež by v budoucnu mohly vyvstat. Životaschopnost projektu se ovšem může vyjevit až v řešení těch situací, které předem předvídatelné nejsou. Zajímavým momentem, který v práci není diskutován, je také vzájemný vztah *commons* jako záměrně vystupujících z tržního hospodářství (a tedy často realizovaných třeba skrze squatterství) a koupě a vlastnění bytového domu.

Celkově lze shrnout, že diplomová práce Andrey Malé plně odpovídá standardům. I z formálního hlediska je až na občasné překlepy (bohužel i v bibliografii) a nesourodě vsunutou obrazovou přílohu na s. 40-41 v pořádku. Proto doporučuji diplomovou práci Andrey Malé k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou (18 bodů).